

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

МУЗИКА – 23 МАЙ 2023 г.

ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ 2

ЧАСТ 1 (Време за работа: 90 минути)

Задачи от 1 до 8 са с еднократно прозвучаване на музика. Слушайте внимателно и следвайте инструкциите от аудиозаписа, за да изпълните задачите.

1. С коя музикалноисторическа епоха свързвате музикален пример № 1?

- А) Древност
- Б) Ренесанс
- В) Класицизъм
- Г) Романтизъм

2. Определете какъв вид е многогласието в музикален пример № 2.

- А) хомофонно многогласие
- Б) полифонично многогласие
- В) исов двуглас
- Г) унисон

3. Каква е метричната организация в музикален пример № 3?

- А) равноделна
- Б) неравноделна
- В) безмензурна
- Г) променлива

4. Действието на кои принципи определя формообразуването в музикален пример № 4?

- А) повторение и вариране
- Б) повторение и контраст
- В) вариране и контраст
- Г) контраст и разработка

5. Определете жанра на музикалното произведение в пример № 5.

- А) соната
- Б) симфония
- В) инструментален концерт
- Г) оратория

6. Определете от коя фолклорна област е музикален пример № 6, като се ориентирате по изразните средства и изпълнителския стил.

- А) Тракийска
- Б) Шопска
- В) Родопска
- Г) Пиринска

7. Какъв вид е музиката в пример № 7?

- А) автентичен фолклор
- Б) обработен фолклор
- В) авторска музика
- Г) етно джаз

8. Определете стила в музикален пример № 8.

- А) джаз
- Б) соул
- В) ритъм енд блус
- Г) рок

Музикалните примери към задачи 9 и 10 ще чуете по два пъти. Слушайте внимателно и следвайте инструкциите от аудиозаписа, за да изпълните задачите.

9. Анализирайте музикален пример № 9. За всяко свободно място в текста подберете понятие или термин от изброените: маршов, танцувален, ритъма, метрума, темното, динамиката, хор, оркестър, тиха, силна, дървените, медните.

Запишете вярното понятие или термин срещу съответната буква в листа за отговори.

Музиката е енергична, с (А) ..... характер. Контрастът между дяловете на музикалната форма е постигнат чрез промяна на (Б) ..... и (В) ....., и чрез съпоставяне на звучността на отделни групи от музикални инструменти с целия (Г) ..... . Блестящата, празнична звучност в първия дял и в репризата е постигната чрез (Д) ..... динамика и яркото звучене на (Е) ..... духови инструменти.

10. Анализирайте музикален пример № 10. Създайте текст, в който следвате поставените акценти:

- определете вида многогласие;
- открийте старинния танц и го съпоставете с едноименния танцувален жанр;
- открийте солирацията музикален инструмент в прозвучалия музикален пример;
- определете към коя група от музикални инструменти принадлежи солирацията музикален инструмент;
- определете жанра съобразно числеността и вида на изпълнителския състав;
- открийте и коментирайте музикалноисторическата епоха, в която е създадено музикалното произведение.

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

МУЗИКА – 23 МАЙ 2023 г.

ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ 2

ЧАСТ 2 (Време за работа: 150 минути)

11. В кой ред музикалноисторическите епохи НЕ са подредени хронологически правилно?

- А) Древност, Средновековие, Ренесанс, Барок
- Б) Романтизъм, Класицизъм, Барок, Ренесанс
- В) Ренесанс, Барок, Класицизъм, Романтизъм
- Г) Средновековие, Ренесанс, Барок, Класицизъм

12. Определете композиторите, творили през Виенския класицизъм?

- А) Йозеф Хайдн, Волфганг Амадеус Моцарт, Лудвиг ван Бетовен
- Б) Антонио Вивалди, Йохан Себастиан Бах, Георг Фридрих Хендел
- В) Франц Шуберт, Джузепе Верди, Фредерик Шопен
- Г) Антон Веберн, Клод Дебюси, Арнолд Шьонберг

13. Определете музикалния жанр спрямо описанието?

Инструментален жанр, възникнал през епохата на Виенския класицизъм. Композиторите Йозеф Хайдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен утвърждават жанра като четиричастно произведение за оркестър, изградено на принципа на контраста.

- А) соната
- Б) симфония
- В) оратория
- Г) опера

14. Открийте правилната връзка музикалноисторическа епоха – композитор.

- А) Класицизъм – Йохан Себастиан Бах
- Б) Ренесанс – Йозеф Хайдн
- В) Барок – Джузепе Верди
- Г) Романтизъм – Франц Шуберт

15. Кое от посочените твърдения за стила на музикалноисторическите епохи НЕ е вярно:

- А) Ренесансът възражда красотата на Древногръцкото изкуство.
- Б) В епохата на Барока възниква оркестровият жанр симфония.
- В) Класицизмът издига в култ човешкия разум.
- Г) Националните музикални школи възникват през Романтизма.

16. За коя музикална форма се отнася буквената схема а В а с а?

- А) рондо форма
- Б) проста триделна форма
- В) проста двуделна форма
- Г) вариационна форма

17. Открийте правилната връзка музикалностилова епоха – музикален жанр.

- А) Барок – оперета
- Б) Ренесанс – симфония
- В) Романтизъм – симфонична поема
- Г) Средновековие – соната

18. Кое е общото между жанровете опера и оперета?

- А) възникват през XVIII век
- Б) двата жанра са оркестрови
- В) двата жанра са камерно-инструментални
- Г) двата жанра са музикално-сценични

19. Наименованията на дяловете в сонатната форма са:

- А) тема и епизоди
- Б) тема и вариации
- В) тема, епизоди, вариации
- Г) експозиция, разработка, реприза

20. Кое е вярното твърдение за жанра оперета?

- А) Инструментален жанр, в който основно изразно средство е танцът в съчетание с музика и театрално действие.
- Б) Инструментален жанр, възникнал в Америка, който съчетава популярна музика и театрално действие с модерна хореография и шоу.
- В) Музикално-сценичен жанр с развлекателен характер и забавен сюжет, в който пеенето се редува с разговорни диалози.
- Г) Вокален жанр, възникнал в Италия в края на XVI век, в който сюжетът се разкрива чрез музика, а основното изразно средство на изпълнителите е пеенето.

21. За кое понятие в съвременната музикална култура се отнася следното описание?

Нов вариант, запис, аранжировање на позната вече песен или инструментална композиция, създадена от други автори и получила популярност от други изпълнители?

- А) обработка
- Б) кавър
- В) ремикс
- Г) саундтрак

22. Открийте правилната връзка музикален стил – изпълнител.

- А) джаз – Милчо Левиев
- Б) рок – Мими Балканска
- В) поп – Никола Гюзелев
- Г) реге – група Щурците

23. Кое от посочените твърдения НЕ Е вярно за музикалния жанр оратория?

- А) вокално-инструментален жанр, който има сюжет и е близък до операта
- Б) голямо музикално произведение за хор, солисти и оркестър
- В) възниква през епохата на музикалния Барок
- Г) характерни белези на жанра са сценичните декори, костюми и актьорска игра

24. Какъв вид е народната музика, предавана по устен път и изпълнявана в съвременността в традиционния ѝ вид?

- А) автентичен фолклор
- Б) обработен фолклор
- В) класически фолклор
- Г) съвременен фолклор

25. Посочете композитора – автор на първата българска симфония.

- А) Маестро Георги Атанасов
- Б) Емануил Манолов
- В) Панайот Пипков
- Г) Никола Атанасов

26. Кой български композитор класик е автор на рапсодия „Вардар”, операта „Цар Калоян” и балета „Легенда за езерото”?

- А) Любомир Пипков
- Б) Марин Големинов
- В) Петко Стайнов
- Г) Панчо Владигеров

27. Запис на родопската песен „Излез е Делю хайдутин“ в изпълнение на коя българска певица е включен в Златната плоча на космическия апарат „Вояджър“ като музикално послание от Земята към космоса?

- А) Райна Кабаиванска
- Б) Валя Балканска
- В) Надка Караджова
- Г) Соня Йончева

28. Кое твърдение е вярно?

- А) Динамичните знаци и шрихите са елементи на метро-ритъма.
- Б) Лигатура, точка и фермата са знаци за съкращаване на нотописа.
- В) Диез, бемол, бекар са знаци за промяна на тоновете височини.
- Г) *f*, *pp*, *mf* са знаци, указващи темпото на музикалната творба.

29. Тембърът на тона зависи от:

- А) обертоновете
- Б) децибелите
- В) херците
- Г) полутоновете

30. В кой ред размерите са прости?

- А) 4/8 5/8 6/8
- Б) 2/4 3/4 3/8
- В) 4/4 6/8 9/8
- Г) 5/16 7/8 9/8

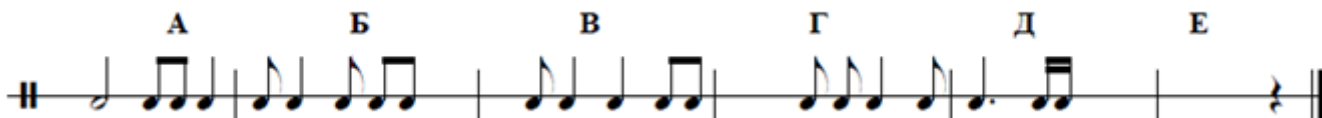
31. Кое твърдение е вярно?

- А) Мелодичният вид на мажорния лад е с VI и VII повишени степени
- Б) Мелодичният вид на минорния лад е с VI и VII понижени степени
- В) При натуралния мажорен лад полутоновете са между II-III и V-VI степени
- Г) При натуралния минорен лад полутоновете са между II-III и V-VI степени

32. Тонове на всяко тризвучие носят следните наименования:

- А) първи, втори, трети
- Б) долен, среден, горен
- В) основен, терцов, квинтов
- Г) нисък, среден, висок

33. Анализирайте ритмичния пример.

В листа за отговори срещу буква А) напишете размера, а срещу останалите букви допишете нотни знаци или паузи, допълващи липсващите времена в тактовете.

34. За всяко свободно място подберете верния музикален термин или понятие от предложените и го запишете срещу съответната буква в листа за отговори.

Музикълът е (А) ..... жанр, възникнал в началото на XX век в САЩ. Той съчетава (Б) ..... , актьорска игра, (В) ..... и атрактивна сценография. Сюжетите са свързани с вечните житейски проблеми, както и актуални събития. Сред заглавията в този жанр се нареждат (Г)..... .

- А) вокално-инструментален /музикално-сценичен
- Б) популярна музика/госпъл
- В) съвременна хореография/класически балет
- Г) „Вълшебната флейта” и „Дон Жуан”/„Уестсайдска история” и „Котките”

35. Постройте с цели ноти върху петолинието в листа за отговори интерваловата редица, като започнете от f^1 – м.2↑, от получения тон – ч.4↑, от получения тон – г.2↑, от получения тон – г.6↓, а срещу букви А Б В Г запишете с буквено означение тоновете на получените мелодични интервали.

36. Препишете в листа за отговори дадения тон в обозначения с буква такт и от него постройте мелодически интервал, като спазите зададената посока.

А	Б	В	Г
ч.5↑	м.3↑	г.6↑	м.2↓

37. Определете големината и хармоническото положение на тризвучията и ги запишете в листа за отговори срещу съответната буква.

А	Б	В

38. От зададените ноти постройте в листа за отговори посочените тризвучия.

А	Б	В
moll $^6_4$	dur 5	moll 6

39. Срещу съответната буква в листа за отговори запишете вярното понятие или термин (*шоу, саундрак, кавърверсия, ремикс*), което съответства на даденото определение.

А) Музикалното оформление към филм или театрална пиеса, както и издадена на звуконосител филмова или театрална музика.

Б) Нов вариант или аранжимент на създадена от друг автор песен или инструментално произведение.

В) Алтернативна версия на песен или инструментална творба, постигната чрез промяна или разместване на отделни фрагменти, използване на други музикални инструменти, наслагване на различни звуци, специални ефекти, промени в темпото и др.

Г) Програма, спектакъл, зрелище.

40. Анализирайте нотния пример. В листа за отговори срещу съответната буква отговорете на въпросите.

Allegro Марин Големинов "Детска игра"

The musical score is written on two staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo marking 'Allegro' is placed above the staff. The title 'Марин Големинов "Детска игра"' is written in the top right corner. The first staff contains a melodic line starting with a forte (*f*) dynamic. The second staff continues the melody with dynamics of *f*, *mf*, *mp*, and *f* in sequence. The piece concludes with a double bar line.

- А) Коя е тоналността?
- Б) Какво е общото наименование на знаците, изписани непосредствено след ключа?
- В) Кой е най-високият тон в примера? Запишете го с буквено означение и подходящия индекс за октавова принадлежност.
- Г) Какво темпо изисква поставеното означение?
- Д) Кой от използваните динамични знаци се превежда силно?
- Е) Как знаците за алтерация променят III, VI и VII степени?

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

МУЗИКА

23 май 2023 г.

ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ № 2

Ключ с верните отговори

Отговор на задача №	Верен отговор	Брой точки
1	Б	1
2	А	1
3	В	1
4	А	1
5	В	1
6	В	1
7	А	1
8	А	1

Отговор на задача № 9

- А) танцувален – 0,5 точки
- Б) ритъма – 0,5 точки
- В) динамиката – 0,5 точки
- Г) оркестър – 0,5 точки
- Д) силна – 0,5 точки
- Е) медните – 0,5 точки

Отговор на задача № 10

Текст 7 г.

Анализ на музикалния пример, в който зрелостникът демонстрира компетентност относно стилкови характеристики на музиката от различни епохи, познава художествените методи на композитори от различни стилове и определя стилкови особености в музиката на композиторите, като в ученическия текст са отразени поставените акценти.

Отговор на задача №	Верен отговор	Брой точки
11	Б	1
12	А	1
13	Б	1
14	Г	1
15	Б	1
16	А	1
17	В	1
18	Г	1
19	Г	1
20	В	1
21	Б	1
22	А	1
23	Г	1
24	А	1
25	Г	1
26	Г	1
27	Б	1
28	В	1
29	А	1
30	Б	1
31	Г	1
32	В	1

33. А) $4/4 - 0,5$ т.

Б) четвъртина нота или четвъртина пауза или комбинации от други нотни стойности или паузи, равняващи се на посочените – по 0,5 т.

В) осмина нота или осмина пауза или равностойни по времетраене комбинации от други нотни стойности или паузи – 0,5 т.

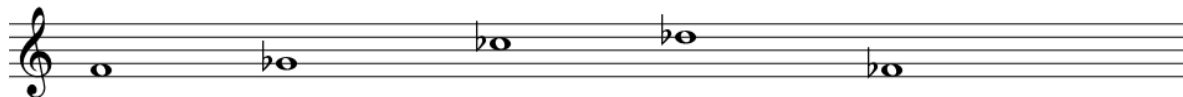
Г) четвъртина нота с точка или четвъртина пауза с точка или други нотни стойности и паузи равняващи се по времетраене на посочените – 0,5 т.

Д) половина нота или половина пауза или равностойни на тях комбинации от други нотни стойности или паузи – 0,5 т.

Е) половина нота с точка или половина пауза с точка или равностойни на тях комбинации от други нотни стойности или паузи – 0,5 т.

34. А) музикално-сценичен – 0,5 т.
 Б) популярна музика – 0,5 т.
 В) съвременна хореография – 0,5 т.
 Г) „Уестсайдска история” и „Котките” – 0,5 т.

35.

- А – f¹ - ges¹
 Б – ges¹ - ces²
 В – ces² - des²
 Г – des² - fes¹

По 0.5 точки за всеки правилно построен интервал и правилно буквено означен интервал.

36.

А	Б	В	Г
ч.5↑	м.3↑	г.6↑	м.2↓

- А – cis² (до диез от втора октава) – 0,5 т.
 Б – fis¹ (фа диез от първа октава) – 0,5 т.
 В – as¹ (ла бемол от първа октава) – 0,5 т.
 Г – g¹ (сол от първа октава) – 0,5 т.

По 0,5 точки за всеки правилно построен интервал.

37. А) dur 5
 Б) moll 6
 В) moll ⁶/₄

Приема се, че даденият отговор е верен и се оценява с 1 точка, ако:

- хармоническото положение на тризвучието е отбелязано с точната цифровка;
- правилно е изписана големината на тризвучието.

38. А Б В

Приема се, че даденият отговор е верен и се оценява с 1 точка за всяко построено тризвучие, ако:

- нотите на тризвучието са верни и образуват указаното хармоническо положение – 5, 6 или $\overset{6}{4}$;
- поставени са точните знаци за алтерация и големината на тризвучието е вярна.

39. А) саундтрак – 0,5 т.

Б) кавърверсия – 0,5 т.

В) ремикс – 0,5 т.

Г) шоу – 0,5 т.

40. А) D dur или Ре мажор – 0,5 т.

Б) арматурни – 0,5 т.

В) d^2 – 0,5 т.

Г) бързо – 0,5 т.

Д) *f* или форте – 0,5 т.

Е) понижават ги – 0,5 т.

Илюстративен материал

1. Orlando Di Lasso – Matona mia cara · Italian Madrigals · The Amaryllis Consort
2. Georgy Sviridov – Waltz „Snowstorm“
3. Мелодия от Странджа, изп. Данчо Радулов – кавал
4. Любомир Пипков – „Празник в селото“
5. Saint-Saëns: Cello Concerto No. 1 in A Minor, Op. 33 - I. Allegro non troppo
6. „Утринта бавно разбуди“ – изп. Михаил Калфов и Дафо Трендафилов
7. „Калиманку Денку“ – изп. Янка Рупкина
8. Duke Ellington and his Orchestra – Take The A Train (2018) Remaster

9. Jean-Philippe Rameau – Les Indes Galantes – Menuets pour les Guerriers et Amazones I & II
· Jordi Savall · Le Concert des Nations · L'Orchestre de Louis XV
10. Georg Philipp Telemann – Suite in A Minor, TWV 55:A2: IV. Menuet I-II · Jean-Pierre Rampal · Karl Ristenpart · Saar Chamber Orchestra

Максималният общ брой точки е 60, като резултатът под формата на краен брой точки (x) на зрелостника от изпита се определя по формулата $x = y/60 \text{ по } 100$ с точност до цяло число, а y е реалният брой точки от теста. Например ако реалният брой точки от теста на зрелостника е 53 т., то резултатът от изпита под формата на крайният брой ще се отрази като 88 точки.